

РЕШЕНИЕ

№ 229

гр. София, 09.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на дванадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Женя Димитрова Въззивно търговско дело № 20231001000973 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба вх. №104346/10.11.2023 година от Р. И. А., в качеството му на постоянен синдик на „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД срещу решение №1295/27.10.2023 година, постановено по т.д.971/2023 година по описа на Софийски градски съд, ТО, VI-4 състав.

Твърди се в жалбата, че постановеното решение е неправилно, тъй като съдът е приел, че са налице кумулативните предпоставки за уважаване на иска по чл.135 ЗЗД, но е приел, че е изтекъл давностният срок за предявяването му. Спорен е момента, от който започва да тече давностния срок за предявяване на иска по чл.135 ЗЗД вр. с чл.649, ал.1 ТЗ като следва да се приеме, че срокът започва да тече от датата, следваща тази на откриване на производството по несъстоятелност, датата на встъпване в правомощията на синдика или датата на постановяването на определението на съда по чл.692 ТЗ, с което съда по несъстоятелността одобрява /изменя/ изготвения списък с приети вземания на кредитори на търговеца, предявени в срока по чл.685, ал.1 и чл.688, ал.1 ТЗ . Твърди се в жалбата, че между облигационния иск по чл.135 ЗЗД и този, уреден в хипотезата на чл.649, ал.1 ТЗ не е налице тъждество, поради което и давностния срок за предявяването им е различен, като срокът за подаването започва да тече не от датата на осъществяване на оспорваната сделка, а от първия възможен момент, когато може да бъде предявен този иск, но след като е постановено решение по чл.630 ТЗ.

Възможността да се защитават правата на кредиторите възниква след конституирането им, поради което срокът за погасяване правото на иск по чл.649, ал.1 ТЗ вр. с чл.135 ЗЗД тече не от датата на извършване на увреждащото действие, а от по-късен момент. Претендира се отмяна на решението на първоинстанционния съд и постановяване на решение по съществото на спора, с което искът по чл.135 ЗЗД да бъде уважен, като се присъдят и направените по делото съдебно-деловодни разноски.

Въззиваемата страна Ю. Д. М., чрез адв. Е. П. В.-А. е депозирала писмен отговор, в който моли да се потвърди решението на първоинстанционния съд и се присъдят направените разноски.

Въззиваемата страна „Интерстройпроект 90“ ООД /н/ не е депозирала писмен отговор.

Съдът по предмета на спора съобрази следното:

Предявени са иски от Р. И. А., действащ като синдик на „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД срещу „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД и Ю. Д. М. с правно основание чл.135 ЗЗД за установяване относителната недействителност по отношение на кредиторите на несъстоятелността на договор за покупко-продажба на дружествени дялове на „БРАЙТЕКС КИА“ ООД от 23.10.2017 година.

В исковата молба ищецът излага, че с решение №360/30.05.2022 година, постановено по в.т.д./н/214/2022 година на САС, 11 –ти състав е открито производство по несъстоятелност на „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД, определена е начална дата на неплатежоспособността 31.12.2015 година. С учредителен протокол от 28.07.2017 година е взето решение за учредяване на еднолично дружество с ограничена отговорност „БРАЙТЕКС КИА“ ЕООД, като едноличен собственик на капитала е „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД, а управители на дружеството са А. В. В., управител на собственика на капитала и Ю. Д. М..

С решение, обективизирано в протокол от 05.09.2017 година в капитала на дружеството са апортирани имоти като е записан капитал -1750 000 дяла с номинална стойност един лев всеки или увеличение на капитала, чрез непаричната вноска от 100 лева на 1780600 лева. С протокол от 23.10.2017 година е взето решение за приемане на нов съдружник - Ю. Д. М., като с договор за покупко-продажба на дружествени дялове са му прехвърлени дялове на обща стойност 890 300 лева срещу продажна цена в размер на 3000 лева.

Със сключването на този договор длъжникът се е разпоредил с актив, което е довело до нарушаване интересите на кредиторите. Налице е и знание за увреждане интересите на кредиторите, тъй като договарящите страни са свързани лица. Моли съдът да постанови решение, с което уважи предявения иск и прогласи относителната недействителност на договор за прехвърляне на дружествени дялове от 23.10.2017 година със заверка на подписите и съдържанието с рег. №10394 и 10395 на нотариус М. И. с рег.*** на

нотариалната камара и район на действие – РС София, сключен между „Интерстройпроект 90“ ООД и Ю. Д. М..

Ответникът Ю. Д. М. е депозирал писмен отговор в законоустановения срок, в който оспорва предявения иск като твърди, че същият е неоснователен по следните съображения: не оспорва сключването на договор за покупко-продажба на дружествени дялове на 23.10.2017 година, но твърди, че основанието за така договорената цена на дяловете е свързано с осигуряване на финансови средства от страна на Ю. М. за завършване на строителството на сградата, в която се намират апортираните имоти. Финансирането е получено от дружеството с право на строеж – „Интерстройпроект 90“ ООД под формата на плащания по договор за финансови услуги от 07.08.2017 година, сключен между „Брайтекс КИА“ ООД като изпълнител и „Интерстройпроект 90“ ООД като възложител. В изпълнение на договора за услуги „Брайтекс киа“ ООД е платило множество задължения на „Интерстройпроект 90“ ООД към негови контрагенти през периода от 01.01.2018 година до 31.12.2021 година, които са в общ размер на 1046583 лева, видно от приложените Синтетична счетоводна ведомост и платежни нареждания, които са предявени от „Брайтекс киа“ ООД в производството по несъстоятелност. Прави възражение, че искът е погасен по давност. Твърди, че давността за обявяване на относителната недействителност на увреждащата сделка тече от момента на нейното сключване и тъй като сделката е с дата 23.10.2017 година, а исковата молба е с дата 19.05.2023 година то искът следва да се отхвърли само на това основание. Отделно от това твърди, че видно от списъка от 29.12.2022 година към датата на сделката са съществували единствено вземания на Ю. М. и на НАП, като вземането на НАП е установено едва с ревизионен акт от 29.12.2020 година т.е. няма как да е било известно на управителя към датата на прехвърляне на дяловете. Вземането на НАП е в размер, който не обосновава намерение за увреждане, тъй като собствеността върху оставащите дялове е напълно достатъчна за обезпечаване на вземането на НАП в размер на 1650,71 лева. Единственият кредитор, който може да бъде увреден е кредиторът Ю. М., но същият е имал обезпечение за вземането си, така че оспорваната сделка не води до увреждане. Моли съдът да постанови решение, с което отхвърли предявеният иск.

Ответникът „Интерстройпроект 90“ ООД/н/ не депозира отговор.

Доколкото разпоредбата на чл.269, изр.2 ГПК ограничава обхвата на дейността на въззивният съд, действащ в хипотезата на ограничено въззивно производство, същият може да приеме за установен факт, който не е приет от първоинстанционният съд или че не е приет за установен факт, който се е осъществил само при наведено оплакване във въззивната жалба, че даден релевантен за делото факт е погрешно установен. Ограниченията в обсега на въззивната дейност се отнасят до установяване на фактическата страна на спора /така т.1 от ТР на ОСГТК на ВКС/.

Предвид липсата на оплаквания относно фактическата установеност на спора, въззивният съд възприема следната фактическа обстановка, установена от първоинстанционния съд.

Липсва спор между страните, че с решение №360/30.05.2022 година, постановено по в.т.д./н/214/2022 година на САС, 11 –ти състав е открито производство по несъстоятелност на „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД, определена е начална дата на неплатежоспособността 31.12.2015 година, че с учредителен протокол от 28.07.2017 година е взето решение за учредяване на еднолично дружество с ограничена отговорност “БРАЙТЕКС КИА“ ЕООД, като едноличен собственик на капитала е „ИНТЕРСТРОЙПРОЕКТ 90“ ООД, а управители на дружеството са А. В. В., управител на собственика на капитала и Ю. Д. М., че с решение, обективизирано в протокол от 05.09.2017 година в капитала на дружеството са апортирани имоти като е записан капитал - 1750 000 дяла с номинална стойност един лев всеки или увеличение на капитала, чрез непаричната вноска от 100 лева на 1780600 лева. С протокол от 23.10.2017 година е взето решение за приемане на нов съдружник - Ю. Д. М., като с договор за покупко-продажба на дружествени дялове са му прехвърлени дялове на обща стойност 890 300 лева срещу продажна цена в размер на 3000 лева.

Гореустановената фактическа обстановка обуславя следните правни изводи:

Предявен е иск с правно основание чл.135, ал.1 ЗЗД във вр. с чл.649, ал.1 ТЗ.

Този иск е предоставен на синдика и на кредиторите на несъстоятелността, като се установява наличието на производство по несъстоятелност, поради което е налице активна процесуална легитимация, искът е предявен в едногодишния срок.

В тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване всички кумулативно дадени предпоставки за възникването на потестативното му право да иска обявяването на сделката за относително недействителна, а именно: вземане, увреждащо вземането му действие или сделка на длъжника и от субективна страна –знание за увреждането, а при възмездност и знание на третото лице съконтрагент. Тъй като искът е предявен на специалното основание, визирано в чл.649, ал.1 ТЗ то в случая предмет на увреждането следва да е масата на несъстоятелността, а с разпоредбата на чл.649, ал.4 ТЗ е разширена презумпцията за знание, като е предвидено, че същата се отнася за всички свързани лица. Това, съобразено с факта, че разпоредбата е част от ТЗ води до извод, че свързаността на лицата подлежи на определяне, съгласно определението, дадено в параграф 1 от ДР на ТЗ, като при свързани лица знанието се предполага до доказване на противното.

Съдът намира, че тъй като се касае за иски с цел попълване масата на несъстоятелността и удовлетворяване на кредиторите то действията и

сделките, предмет на исковете следва да увреждат масата на несъстоятелността. Поради специфичния характер на тези искове и предвиденото в чл.649, ал.5 ТЗ действие на решението – по отношение на всички кредитори на несъстоятелността следва да се приеме, че възникване на вземането е определената начална дата на неплатежоспособността, а не възникване на вземането на отделен кредитор, поради което следва да се установи намерението за увреждане на кредиторите на дружеството. Сделката е сключена след определената начална дата на неплатежоспособността.

В практиката безспорно се приема, че след като извършените разпоредителни сделки осуетяват или затрудняват осъществяването на правата на кредитора то тези сделки са увреждащи. Всяко намаление на длъжниковото имущество, което служи за общо обезпечение на кредитора е увреждащ кредитора акт на длъжника.

Имуществото на длъжника служи, на осн. чл.133 ЗЗД за обезпечаване на кредиторите, поради което продажбата на материален актив срещу получаването на парична сума следва да се третира като действие, целящо да затрудни кредитора за удовлетворяване на вземането му. По делото се твърди, че разпореждането лишава масата на несъстоятелността от възможността да се удовлетвори от прехвърлените дружествени дялове, както и се твърди знание за увреждане, което е последният елемент от фактическия състав.

В решение № 639/06.10.2010г. по гр. д. № 754/2009г. на ВКС, IV г. о., решение № 407/29.12.2014г. по гр. д. № 2301/2014г. на ВКС, IV г. о., решение № 18/04.02.2015г. по гр. д. № 3396/2014г. на ВКС, IV г. о., решение № 261/25.06.2015г. по гр. д. № 5981/2014г. на ВКС, IV г. о., решение № 50/12.05.2017г. по т. д. № 731/2016г. на ВКС, решение № 93/28.07.2017г. по т.д. № 638/2016г. на ВКС, II т. о., се приема, че увреждащо кредитора действие е всеки правен и фактически акт, с който се осуетява или затруднява осъществяването на правата на кредитора спрямо длъжника. Така увреждане е налице, когато длъжникът се лишава от свое имущество, намалява го или по какъвто и да и начин затруднява удовлетворението на кредитора, в т. ч. извършено опрощаване на дълг, обезпечаване на чужд дълг, изпълнение на чужд дълг без правен интерес и пр.

Процесната сделка уврежда масата на несъстоятелността, тъй като с нея длъжникът се лишава от дълготраен материален актив, с който могат да се удовлетворят кредиторите. Имуществото на длъжника служи, на осн. чл.133 ЗЗД за обезпечаване на кредиторите, поради което продажбата на материален актив срещу получаването на парична сума следва да се третира като действие, целящо да затрудни кредитора за удовлетворяване на вземането му. Субективният елемент на знание у представляващия също е налице.

Знанието за увреждане е последният елемент от фактическия състав, което с оглед възмездния характер на сделката следва да налице у двете страни, като съгласно чл. 649, ал. 4 ТЗ в производството по обявяване на недействителност на сделка, презумпцията по чл. 135, ал. 2 ЗЗД се прилага за всички свързани лица, каквито страните са т.е. установени са кумулативните предпоставки за уважаване на иска.

Основният спорен въпрос по делото, подържан и пред въззивната инстанция е дали е погасено потестативното право да се иска прогласяване на

относителната недействителност на увреждащата сделка. По делото е безспорно, че от датата на сделката - 23.10.2017 година до датата на депозиране на исковата молба – 19.05.2023 година са изминали повече от пет години.

Трайна и константна е съдебната практика по приложението на чл.135 ЗЗД, че давността за обявяване на относителна недействителност тече от момента на нейното сключване /в този смисъл решения, постановени по реда на чл.290 ГПК: решение №147/25.07.2016 година по гр.д.645/2015 г, ГК, III ГО, решение №7/26.01.2012 г. по гр.д.456/2011 година, ГК, III ГО, решение №292/14.07.2011 година по гр.д.1220/2010 година, ГК, I V ГО, решение №38/24.07.2012 година по гр.д.1348/2010 година, I V ГО, решение №12 от 11.03.2014 година по гр.д.3547/2013 година, III ГО, решение №263/21.01.2019 година по гр.д.1384/2018 година, IV ГО и др.

В този смисъл е и постановената съдебна практика относно началния момент на погасителната давност и в случаите, когато се предявява иск по чл.135 ЗЗД във вр. с чл.649 ТЗ в производство по несъстоятелност /решения по т.д.787/2022 година на САС; по т.д.730/2022 година на САС; по т.д.329/2021 година/ по съображения, които настоящия състав споделя.

Принципно правилно е изложеното, че не е налице пълно тъждество между двата иска, но разпоредбите относно погасителната давност са от повелителен характер, като погасителната давност се свързва с изтичането на период от време, през който лицето, което притежава право бездействия. Началният момент е винаги свързан с момента, от който следва да се упражни правото, поради което при липсата на специални разпоредби в ТЗ, уреждащи начален момент, различен от този при иска по чл.135 ЗЗД в общото исково производство следва да се приеме, че не е налице различие в уредбата по чл.135 ЗЗД във вр. с чл.694 ТЗ. От мотивите към ТР 2/13.07.2020 година по тълк.д.2/2018 година на ОСГТК на ВКС е видно, че погасителната давност не спира да тече при спирането на производството по несъстоятелност, на осн.чл.632, ал.5 ТЗ.

По изложените съображения следва да се приеме, че петгодишната давност е изтекла, поради което предявеният иск следва да бъде отхвърлен.

Поради съвпадане на правните изводи на двете инстанции решението следва да бъде потвърдено.

Съобразно изхода от спора въззивникът „Интерстройпроект 90“ ООД следва да заплати по сметка на съда държавна такса по въззивното производство в размер на 15 лв.

При този изход на спора право на разноски има въззиваемата страна, като е направено искане, но не са представени доказателства за това.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №1295/27.10.2023 година, постановено по т.д.971/2023 година по описа на Софийски градски съд, ТО, VI-4 състав.

ОСЪЖДА "Интерстройпроект 90" ООД /н/, ЕИК 121877053, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. "Алабин" № 31, ет.4 да заплати по сметка на бюджета на съдебната власт на Апелативен съд - София сумата от 15 лв. / петнадесет лева/ държавна такса.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд при условията на чл. 280, ал.1 от ГПК в едномесечен срок от получаване на съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____